

Пролетарии от всички страни, съединявайте се!

Борба

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ — ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Година XXXVII

1979

СЕПТЕМВРИ

8

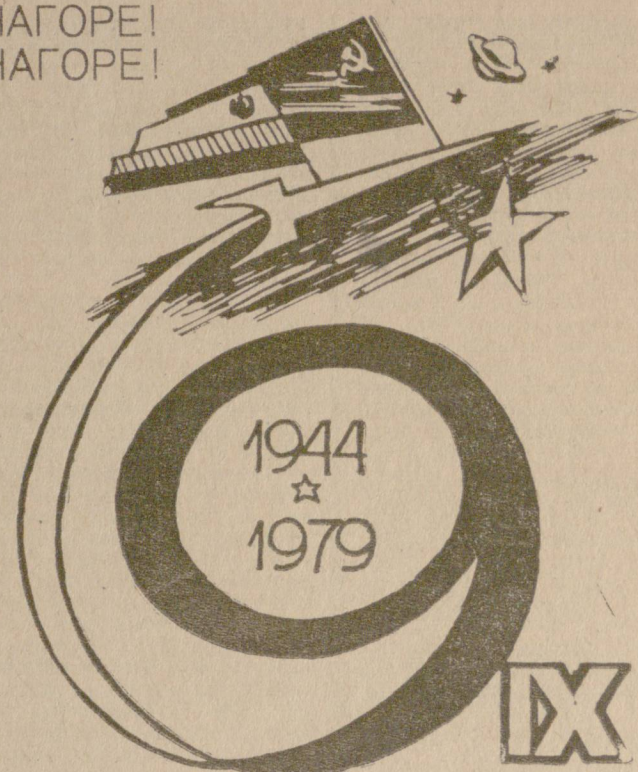
Събота

Вестникът е основан през 1943 година

Брой 108 (4251)

Цена 2 стотинки

НАГОРЕ!
НАГОРЕ!
НАГОРЕ!

ДЕН ПЪРВИ НА НАРОДНАТА ВОЛЯ И НА СЪЗИДАНИЕТО

Тържествено събрание по случай 35-годишния юбилей на социалистическата революция

ДЕЛОВИЯТ ПРЕЗИДИУМ НА СЪБРАНИЕТО. НА ТРИБУНАТА ДРУГАРЯТ НИКОЛА ВАСИЛЕВ

Снощи в салона на Драматично-музикалния театър „Константин Касимов“ великото новосветлата дата в новата история на България. В деловия президиум на тържественото събрание по случай 35-годишния юбилей на социалистическата революция у нас заеха местата си. Никола Василев, първи секретар на Окръжния комитет на Партията, Михаил Николов, председател на Окръжното ръководство на БЗНС, Димитър Церов, председател на Окръжния народен съвет, секретарите на Окръжния комитет на Партията Христо Станев, Маргарита Кемалова, Николай Пашов и Райчо Пенчев, председател на Окръжния комитет на Отечествения фронт Никола Стойков, председател на Окръжния съвет на БПС Иван Златев, първи секретар на Окръжния комитет на ДКМС Борис Чобанов. Скъпи гости бяха Валентина Комарова, съпруга на героя на Светската съюз Лета-ча-космонавт Владимир Комаров.

Тържественото събрание бе открито с кратко слово от първия секретар на общинския комитет на Партията Антон Гуглов. Доклад за деветосептемврийската победа през 1944 г. на демократичните и патриотични сили на народа, за антифашистката борба и жертвите с които бе платена свободата на България, за успехите на страната и окръга през изминалите 35 години в строителството на новото социалистическо общество изнесе първи секретар на Окръжния комитет на Партията Никола Василев. В доклада си той подчерта:

Девети септември стана най-светлата дата, повратен момент в съдбата на нашата родина. Победата на Девети септември е закономерно развитие и повторение в главното, в основното на Великата октомврийска социалистическа революция. Той откри пътя за строителството на комунистическо общество в нашата страна.

Днешният ден за нас е ден на прослава на революционните борби на българския народ, на героичните дела на Партията — ръководителя. Днешният ден е ден на признателност и дълбока благодарност към подвига и саможертвата на най-добрите синове и дъщери на нашия народ.

В борбата против фашизма и капитализма под знамето на Отечествения фронт и под ръководството на Партията от Великотърновски окръг участваха 283 партизани, 622 ятаци, 2058 помагачи. За активното си участие в борбата 747 борци преминаха през затворите, 555 — през концлагерите, 140 бяха интернирани. И когато в слънчевата съботна утрин на 9 септември 1944 г. с решителната помощ на непобедимата Съветска армия над Родина изгря свободата и партизански те колонии се спуснаха в градовете и селата, когато народът взе съдбините си в своите ръце, в редовете на живите в нашия окръг не се оказаха 250 славни негови синове и дъщери, загинали в различни времена и на различни места.

В тази борба и в строител-

ството на социализма наш верен съюзник е Българският земеделски съюз.

Деветосептемврийската победа у нас дойде с цената на много жертви. Но изминалите 35 години ясно ни доказват, че пролятата кръв не е била напразно. България днес притежава една от най-динамично развиващите се икономики. От 1939 до 1978 г. националният доход се увеличи 10 пъти. Коренни преобразования настъпиха и в градовете и селата на Великотърновски окръг.

Седм плодородни петилетки бележат етапите на напредък в ходещото развитие. Изключително динамичен и плодотворен период за окръга са годините след Априлския пленум на ЦК на БКП и особено след Десетия конгрес на Партията. В резултат на бързото развитие на промишлеността икономическият потенциал нарасна многократно. Сега Великотърновски окръг, който обхваща 4,2 на сто от територията на страната и има 3,9 на сто от населението, осигурява 4,5 на сто от националния доход.

Най-голямо завоевание на промишлеността в окръга е издигането на машиностроение и на химическата промишленост като водещи отрасли. Тази година относителният дял на продукцията на машиностроение ще надхвърли 33 на сто, а на химическата ще бъде близо 10 на сто.

Окръгът, познат преди само с производството на захар, вино, плодове, зеленчукови консерви и керамика, сега произвежда детайли за електронно изчислителна техника, електро-

мотори, радиоапарати, телевизори, оборудване за атомни електростанции, трансмисии, машини, изкуствени влакна и много други изделия, които се изнасят в над 40 страни на Европа, Азия, Африка и Латинска Америка.

Селското стопанство премина от малките ТКЗС към уеднени през 1959 г., за да стигне до изграждането на крупни аграрно-промишлени и промишлено-аграрни комплекси, които доказват предимствата си на съвременни ефективни социалистически организации. Само за периода 1965—1978 г. производствените им фондове са нараснали близо 3 пъти.

Великотърновски окръг заема трето място в страната по производство на мляко и месо. През 1976 г. той беше класиран на първо място в страната комплексно по животновъдството. Само през последните 10 години общата продукция от селското стопанство на окръга е увеличена със 138 на сто, а общият доход — със 136 на сто. За този период производствеността на труда е нараснала над 3 пъти.

Безспорно, най-големият капитал, който натрупахме през тези 35 години, е изграждането на новия човек — строител на социализма.

Великотърновски окръг има 3500 извънредно-орденоносци, начело на които са 14 герои на социалистическия труд и 3 лауреати на Димитровска награда. В чест на 35-годишнината нов пример за всеотдайна работа за изпълнение на партийните решения ни поднесоха

тъкачките-комунистки от фабрика „Васил Мавриков“ Мария Кръстева, Анка Славчева, Мария Маринова и Стефка Кулова, които за 3 години и 8 месеца изпълниха два петилетни плана и сега работят по плана за деветата петилетка. Вече над 60 първенци, отделни бригади и целият колектив на опитната станция по семенепроизводство и семенеподдръжане „Дунав“ в с. Върдим изпълниха плана си за деветата петилетка.

По-нататък другарят Василев говори за безкористната братска помощ на съветския народ и за българо-съветската дружба, чиято плодове на територията на окръга са многобройни и чиято здраво звено са 17-годишните дружески връзки на трудещите се от Великотърновски окръг и Полтавска област на УССР. В доклада той се спира и на миролюбивата политика на България, на стремежа и да разширява контактите и сътрудничеството си с другите страни, на интернационалната солидарност на българския народ.

Събрането гласува телеграми до ЦК на БКП и ЦК на КПСС.

В тържествения юбилейен концерт участваха артисти от ДМТ „К. Касимов“, представителният смесен хор „Царевец“, представителният пионерски хор „Вела Пискова“, танцовите състави „Победа“ и „Търновград“, ансамбълът за народни песни и танци „Искра“ и квартетът за народни песни при Дома на Народната армия.

БРАТСКИ ПОЗДРАВЛЕНИЯ

По случай 35-годишнината на социалистическата революция в България първият секретар на Полтавския областен комитет на КПУ Ф. Моргуни и председателят на Областния съвет на народните депутати

Г. Устименко са изпратили поздравителна телеграма до първия секретар на Окръжния комитет на БКП Никола Василев и до председателя на Окръжния народен съвет Димитър Церов.

Скъпи другари,

Полтавският областен комитет на Комунистическата партия на Украйна, Областният съвет на народните депутати — всички труженници от Полтавска област поздравяват Вас и всички труженници от окръга със славната 35-годишнина на социалистическата революция в България.

Успехите на българския народ и приносът на трудовите хора от Великотърновски окръг за социалистическите преобразования в Народна република България радват всички полтавчани.

Искрено, от цялата си душа желяме на всички комунисти, на всички труженници, сещайте, нови творчески успехи за претворяване в живота решенията на Единия десет конгрес на БКП.

Да живее и разцъфтява вечната и нерушима съветско-българска дружба!

Поздравителна телеграма във връзка с 35-та годишнина на Девети септември е получена

и от Краковския воеводски комитет на Полската обединена работническа партия.

Празник в Българско Сливово

Българско Сливово със своето близо трихилядно население посреща Празника на свободата с нов съвременен читалищен дом и успешно изпълнение на всички задачи.

Миналата вечер млади и стари изпълниха просторния, обличаван с плочи и добре архитектурно оформен площад пред новата читалищна сграда. Тук се състоя възбуждащият по случай 35-годишнината на социалистическата революция у нас и откриването на новия културен дом. Скъпи гости на трудещите се бяха Никола Василев — първи секретар на Окръжния комитет на БКП, Димитър Тужаров — зам.-председател на Комитета за държавен и народен контрол, Маргарита Кемалова, секретар на Окръжния комитет на БКП, Николай Панайотов, първи зам.-председател на Окръжния народен съвет, Мария Манева, председател на Окръжния съвет за култура, ръководители

на общината, членовете на делегацията на гр. Кременчуг, УССР, водена от Николай Иванович Залудия, председател на градския съвет на народните депутати.

Митинга откри и ръководи Павел Димитров, първи секретар на общинския комитет на БКП — Свинов. Доклад изнесе кметът Георги Русанов. Другарят Димитър Тужаров сърдечно поздрави трудещите се с Празника на свободата и говори за успехите на страната и Свиновския край през годините на народната власт. От името на Окръжния комитет на БКП другарят Никола Василев изказа тореца благодарност и приветствие жителите на селото за техния задружен труд и високи постижения, за приноса им в развитието на Свиновската селищна система и Великотърновски окръг. Като изтъкна голямата роля на строителите и монтажниците, той преряза

● На 2 стр.

Прибирането на реколтата — всенародна задача!

Септември и октомври — ударни месеци ● 12 септември — ден за срещи и разговори с трудещите се

В навечерието на Празника на свободата всеки ден в Окръжния комитет на БКП пристигат радостни рапорти и съобщения за успешно изпълнение на задачите по прибирането на зеленчуците и плодовете, на слънчогледа и за харното цвекло, за започване браненето на гроздето и подготвянето на техниката за царевичата и изпълнението на графичите за силажирването. Едновременно с това се изтъква, че на полето има още много богата реколта.

Сега в помощ на селскостопанските труженници и приобщенията на хранително-вкусовата промишленост се трудят около 7600 средношколци и студенти, много служители от учрежденията и предприятия. В болшинството от клоновите стопанства и производствените участъци е създадена стройна организация, но все още не навсякъде е приведена в съответствие с изискванията на икономическия подход. Освен това истинската битка, решаващите дни за прибирането на реколтата в есенната кампания са пред нас. Затова партийната повеля налага спрото прибиране на реколтата да се превърне във всенародна задача, а месеците септември и октомври — в ударни за нейното изпълнение.

По решение на Окръжния комитет на БКП 12 септември се определя за всеобщ политически ден за срещи и разговори с труженниците на село и техните помощници, в които да се изяснят всички въпроси, свързани с образцовото използване на ударните дни. Активистите от окръга, общините, АПК и ПАК, специалистите ще прекарат деня в предприятията, сред бригадите и звената, на село, по време на обедната почивка и след приключване на работния ден ще се срещнат с определените им колективи.

Делегация на окръг Телеорман за празника

Вчера във Велико Търново пристигна делегация на побратимения окръг Телеорман на Социалистическа република Румъния, за да вземе участие в тържествата по случай 35-годишния юбилей на социалистическата революция. Делегацията е в състав Захария Карбунару, член на бюро на Окръжния комитет на РКП, първи зам.-председател на Окръжния народен съвет, Йоана Паураш, член на Окръжния комитет на Румънската комунистическа партия, и Константин Вьтау, член на Окръжния комитет на РКП, директор на тръста за селскостопанска механизация.

На 6 септември прекрчиха прага на деветата петилетка още две работници от фабрика „Васил Мавриков“ — Велико Търново — тъкачката Марина Маринова и шпулчката Стефка Кулова. Още две трудови жени излязоха победителки в битката с времето, изпълнявайки две петилетки в рамките на по-малко от една. Плодовете на техния труд са наистина удивителни — изтъкани са 812 000 метра тъкани и са шпулирали 255 тона преди.

Стефка КУЛОВА:

— Мечтах да стана тъкачка на персийски килими. Завърших и такава ученица. Но животът ме доведе във фабрика „Васил Мавриков“ и това стана причина да изживя най-щастливите мигове в живота си.

Марина МАРИНОВА:

— В този така щастлив за мен ден изказвам искрена си благодарност на секционния майстор Георги Мушински, който ми помага да изпълня даденото обещание с чест.

Маргарита ДЕВЕДЖИЕВА.

Победителки в битката с времето

В онези дни

В знойните августовски дни на 1944 година като нова за бележника победа прогря в целия свят историческата битка при Яш и Килиев. Съветските войски разгромиха, взеха в плен и обвързаха в бягство около петдесет дивизии на противника. Завзе голямо количество бойна техника и въоръжение.

Нашите полкове стремително се придвижваха на запад. Врагът вече не можеше да ги спре или задържи макар и за кратко време: неговите загуби се оказаха толкова големи, че частите на противника, дезорганизиран и изтощен, нямаша възможност нито да се укрепят на изгодни позиции, нито да създадат каквато и да е пречка пред настъпващите войски. Пътната на дълги километри бяха задръстени с изгорели автомобили и бронетранспортери, с повредени танкове и артилерийски системи. По банкети, докато погледът стигаше, се виждаха обривите с колелата нагоре каруци.

Съветската армия неустойчиво се беше устремила напред, към оазис невидима, но мислено пропарана — завесна линия — към границата, откъдето в неделното утро на 1941 година към нас се втурна войната. Претърпявайки тежестта на боевете и липсата на многокилометровите изнурителни преходи, съвсег

разказваха им за географските и климатичните особености на балканските страни.

По-нататък събитията се развиваха с удивителна бързина. В нощта на 9 септември българските комунисти възбяха в София масовото въстание и столицното радио извести от името на новото правителство за преминаване на властта в ръцете на народа.

Настъпни необикновени утрото на 9 септември...

И така, към неизвестния за нас град Велико Търново по пътя спряме за малко в градчето Бяла. Поделения на нашата армия не бяха минавали оттук. Около нас бързо се събраха любопитни, за сипаха ни в надпревара с въпроси. Някой ни предложи да разгледа местния музей, в който с любов бяха събрали редки експонати, свързани с Руско-турската война от 1877—1878 година.

След няколко минути наша та кола, друсайки се по не равния път, бързо се движеше на юг. Покрайните на Велико Търново приближихме в обедната жегла. Пред нас се издигаха отесни скали и терасовидно разположени къщи, покрити с червени керемиди. На тличката, близо до ниско здание, с широко отворени прозорци, стояха няколко мъже и жени. Те внимателно ни наблюдаваха и щом спазохме от колата,

ме е упълномощил да говоря пред такава огромна аудитория? Аз съм журналист и мога да се похваля, има и два стадоина. До единия от тях, до стария, е къщата на Арихтеви.

Защо решихме да ви запознаем с тях? Истината е, че искаме да поведем в се мейство, в което няколко поколения живеят под един покрив. А такива има много

Ходили ли сте на гости, без да сте поканени? Така отидохме ние в семейство Арихтеви в Драганово и до като търсехме къщата и разпитахме случайно срещаните на улицата хора, успяхме да научим, че освен с много неща, с които селото може да се похвали, има и два стадоина. До единия от тях, до стария, е къщата на Арихтеви.

След всяка моя фраза хората около мен викаха „Ура“ и силно ръкопляскаха. Те се вслушваха във всяка дума, обръщаха внимание на всеки мой жест, не откъсваха очите от трибуната. А аз, въодушевен от моите необикновени слушатели, с небивало въодушевление говорих за героизма на съветския народ, за неговата освободителна мисия и близкия разгром на Хитлеровия фашизъм.

По време на митинга не можеше човек да не забележи, че трибуната се охранява грижливо от въоръжени граждански лица. Те се окаяха слезлите от горите партизани. От какво беше по-дизвикана тази предпазна мярка, проявена от ръководителите на Партията и Отечествения фронт?

Пристигнали на въоръжени партизани на площад „Велюва за вера“ се обясняваше с колебливостта на личния състав — на 72 години, дяло Петко — една година по-възрастен, синът Иван и снахата Димитранка, внучите Петко и Цветанка. Всичките Арихтеви. Три поколения, в бил най-важният закон и привилегия. В събата на всяко поколение времето се е проектирало с възможностите, които разкрива трудът и в постигнатото чрез него.

По законите на труда

Прибавяли към придобитото и когато дошло време да влязат в кооперативното стопанство дяло Петко внесъл 23 декара ниви, волове, кола и инвентар. С истинска гордост и двамата изреждаха какво са постигнали, защото само те знаят цената му и защото тогава, а и по-късно, когато стопанството се разплащало на кооператорите в края на годината дяло Петко бил най-после възмезден, така да се каже, за някогашното пренебрежение на газдите.

Като работиш, всичко има — казва той. — Туй го предавам и на сина си. Всичко съм работил. Овчар съм бил на селото повече от 50 години, в стопанството бях гледал в краевефермата и в свинефермата, пацаз съм бил, в зеленчуковата градина съм работил.

Нарая, докато още можел, отново се върнал към овцете, защото там му е снлата и сладостта на труда — в овчарлъка. И от него научил едно от нещата, които истинският овчар трябва да знае и може:

Триста овце може да гледа и те да имат по едно или две агнета. Истинският овчар трябва да познава кое агне на кой овца е. Е в то ва и още в някои работи са тънкостите. Моят син ги научи, докато растеше, в кръвта са му.

Силите вече стигат колкото да помогнат в градината. И като гледа как живеят малките хем има неща, дето много им харесват, хем има и други, дето не ги одобряват.

Хубав е животът сега — за туй нищо не може да се каже. По-културен става народът, по-добре се облича, по-здрави са хората, повече изискват.

Одобряват, че младите имат професия, че искат да живеят в много стая и да имат баня, че селото става все по-хубаво. „Кметът е като някогашните хора — иска името му да остане“. Разват се, че имената им са подновени и живи. Но с мъдростта и опита на годините си виждат и неща, дето според тях не водят към добър край: това, че младите много не ги гледат към работата (някога децата растяха в труд и послушание); не харесват, дето в сегашните семейства не се знае кой „командва“ и че шом си прирещнат инатите, бягат в съда за развод (да не би те, старите, да не са си казвали дума накриво, но ей на, ще доживеят живота си

да купят маслото и да лостроят къщата;

— Петнадесет години живяхме в една стая. Трима жени брата, три снахи — за трите семейства по една стая. В нея беше всичко — хлябът, мошките, там ядохме, там спяхме, там пораснаха трите ни деца. Едвам дочакахме да измажем къщата през есента на 1942 година и през зимата се нанесохме — спомня си дяло Петко.

— Стигало се е до бой с етервите в тази теснота. Децата се били, ние се скараме и свадата готва.

С годините все по нещо

заедно). Спокойни са обаче, че в техния дом животът ми нава в съгласие и сполука.

ВТОРОТО ПОКОЛЕНИЕ

Щракнал през деветдесетин петдесет и пета година неизвистният фотограф. Пред обектива — младоженците, синът на бай Петко Иван и жена му Димитранка, с було, очертаващо кръгличкото й лице. И без да ше, сравнява човек двете сватби — на бащата и сина. Нямаме жена в къщи, малък трябваше да се ожени, осемнайсетгодишен бях, беше казал дяло Петко. С мерак се взехме с Димитран

Мигове, запечатани в сърцето

Всяко мое пътуване до съветската страна е изпълнено с много възвращения, срещи и посещения на свети, исторически места. През пролетта на тази година, когато съветският народ се готвеше за големия си празник — Деня на победата, бях гост в градовете Новоросийск и Киев. На среща в клуба за интернационална дружба научих подробности за влезлия в историята на Отечествена вой на Новоросийск, за епопеята на Малката земя, преживяла 225 дни героична обсада.

На новите си съветски приятели разказах за България, за Варна — града в който живея, за родния град на моя баща — Свищов, на чийто дунавски бряг през юни 1877 година руските войски стъпиха на поробената българска земя. Разказах за многобройните паметници край града, издигнати в чест на загиналите герои. За село Горна Липница, откъдето е родословното дърво на баща ми Сотир Черкезов — първият българин, построил самолет в Русия, първи получил диплом за авиатор и лигнал в руското небе през 1912 година.

Разказах също за моето детство в старопестолния град Велико Търново, където имах щастие да виля за първи път преди 35 години бойци от Червената армия и да чуя мелодичната руска реч, близка на всяко българско сърце.

На Малката земя посетих местата на боевете, полянката, където началникът на политотдела на 18 десантна армия полковник Леонид Ил. Брежнев е връчил ордените и медалите на отличилите се в априлските боеве на 1943 година бойци и командири от 107-а стрелкова бригада. В „Долината на смъртта“ сега има паметник, построен от мините, снарядите и бомбите, които са се сипели по време на героичната обсада. Той тежи 1200 кг — толкова, колкото съггеноносен метал се е падал на всеки за щитник. Всяка педя земя тук е напоена с кръвата на загиналите герои.

От Новоросийск донесох в България скъп подарък, даден от сърце — патрон, пълен със свещена пръст от Малката земя, придружен със специален паспорт. Тази скъпа реликва аз трябва да предам на клубовете за интернационална дружба във Велико Търново и Свищов в навечерието на 35-годишнината на социалистическата революция.

В града-герой Киев в ранното утро на 9 май имах среща — възбуждаща и затрещаща, с Василий Николаевич Гаура. Спомнихме си 11 септември 1944 година, когато той, Алексей Лукянов и кинооператор Стояновски бяха в обитията на слезлите от Балкана партизани и на гражданите на Велико Търново, сред които бях и аз, ненавършила още 10 години. Миговата от този ден са се запечатили дълбоко в сърцето ми. Чувствах се особено щастлива, хванала крепката деснина на баща си, воювал някога в редиците на Червената армия. Тогава не съм и могла да предположа, че в дните на 60-годишнината на ВОСР в Дома на дружбата в Ленинград ще разговаряме за Велико Търново и че в потъналия в зеленина празнично украсен Киев на 9 май 1979 г. ще беседуваме с Василий Николаевич, че ще на уча от него за героичната гибел, няколко дни преди победата, на кинооператора Стояновски край Виена където е погребан и че неговата кинопопея „Византото на войските на Червената армия“ в България ще бъде удостоена с правителствена награда.

Василий Николаевич се интересуваше най-подробно за Велико Търново, за успехите на трудещите се от града и окръга в чест на юбилейната годишнина, за живота на комсомолската бригада „Сотир Черкезов“ в Завода за електродвигатели. На раздяла ме помоли да предам сърдечен привет на многобройните му приятели в старопестолния град и в окръга и пожелах ята му за много трудови усехи в чест на всенародния празник.

На този ден винаги ще спомням за дамата почетен гражданин на Велико Търново Алексей Лукянов и Василий Гаура, които преди 35 години в червеноармейския униформа се явиха в града като весителни на дългоочакваната свобода.

Маргарита Сотирова
ЧЕРКЕЗОВА

Алексей Лукянов говори на митинга във Велико Търново

кният човек настойчиво вървеше към тази свещена граница, за да прогони завинаги фашистката сган от пределите на родната земя.

Скоро и границата остана назад. Като преодоляхме в движение нешироката река Прут, настъпвайки, преследвахме ме врага и продължаваме по-нататък своя освободителен поход на чужда земя — в Румъния.

Съветските войски се насочаха към дунавския бряг, съсредоточаваха се страшно бойна техника. Прикривайки се с нощната тъмнина, ние нервните подразделения прокарвахме през Дунав понтонови мостове. Всичко, от което зависеше операцията по форсиране, се готвеше грижливо, като се вземаше под внимание опитът от миналите боеве.

Стремителността — ето кое се явяваше главното в преодоляването на пълноводната река.

Сред войниците и офицери те владееше висок настъпателен порив, готовност с чест да изпълнят бойната заповед въпреки всички трудности и възможни изненади. Политротините изнасяха сред войниците беседи за България,

до нас веднага стигна много гласно:

— Руснаци!...

Откъм тъглата изскочи тъпна — хора на различна възраст. От тях се отделяха няколко широкоплещести млади мъже с бронзов загар на лицето. Изпреварвайки се един друг, те приближиха към нас, влигнаха ни на ръце и ни поше соха край къщите навътре в града. Колкото приближавахме центъра, толкова повече на род се събираше около нас. Хората следваха неотстъпно предните, радостно викаха не що на български, хвърляха ни цветя.

Процесията стигна до неголям площад и наскоро скова на от дъски трибуна. Наокло народ — на покривите и балконите, по прозорците и широко разтворените врати.

— Другарю майор, говорете! Говорете! — бързо произнесе на хубав руски език слабобат българин, внимателно подтиквайки ме към трибуната. — Народът иска да чуе реч от руски офицер. От сутринта всички чакат. Съветската армия. И ето, дочкахме ви. Говорете!

В главата ми натрапчиво се блъскаше мисълта: „Кой

След няколко месеца, когато частите на Съветската армия водела упорити боеве на територията на Унгрия, редом с тях против хитлеристите се сражаваха и българските полкове. Българите самоотвержено настъпваха срещу врага, откъсвайки за поруганата чест на своята страна, не щадяха живота си в името на победата.

В минути на кратък отдиш между боевете под Будапешта фронтоните клуби габотини показваха на личния състав на поленицията документа филм „Византото на войските на Червената армия в България“. Във филма имаше немалко великостройности кадри. Те бяха дело на нашия спътник и участник в преживените събития, кинооператор Сямон Стояновски. Той майсторски е заснел ликуването на народа във Велико Търново, събитията от историческите септемврийски дни на 1944 година, когато Българската комунистическа партия вдигна народа на въстание и на власт дойде той, народът.

Алексей ЛУКЯНОВ
почетен гражданин на Велико Търново

Другарю! Ний сме от ония, които образуват великата пролетарска армия-ръководител, организатор и строител на коя то е Ленин. Няма нито по-малко и високо да си член на същата. Няма нищо по-славено да наидеш гроба си в класовата борба. Да паднеш в борбата на своята класа е по-важно, а да далеш живота си за движението е дълг. Нека с високо развиезна знамена на пролетариата и пролетарския интернационализъм се вдъхновяваме от подвизите и славата на грандиозната Червена армия, щото и ний се научим да бием врага, тъй както тя го бие. Ако умреш — умри на поста си. Ако паднеш — пръв падни...

септември 1944 г.

Иванчо Хр. НАЧЕВ
от с. Етъра, Габровско
и Велю Маринов
от с. Ловня доя, Севлиево

Историческият момент налага щото скоро да напуснем влажните килии на затвора.

На 3 стр.

Документ на светлата и непоколебима вяра

Из бележника на политзатворника Боню Иванов Цветков от с. Асеново, Великотърновски окръг, със саморъчно написани спомени и пожелания от негови другари в затвора във Велико Търново в навечерието на Девети септември 1944 г.

Врагът ни събра в затвора за да ни торможи, но той не знае, че ние тук се запознаваме и сплотяваме още повече. 6 септември 1944 г.

Игнат Георгиев ИВАНОВ
от с. Грамшич, Фердинандска околия

Другарю Бончо! Преодолях много трудности, но с това ние само спечелихме, а врагът загуби. Нека светлите спомени от нашия задръжен другарски живот ни окрилят в утешителна последна и решителна битка. Разделяйки се, аз ти стискам горещо ръката и ти желая само щастие. Даво се видим отново при свободна и народовластическа България. 6 септември 1944 г.

Димитър К. БАЖДАРОВ
от гр. Елена

Петър Дим. ПАНОВ
от с. Върбовка, Горнооряховска околия

Дойде най-после многоочакваната свобода. Спомни си за твоя обичаш те другар. Пожелавам ти успех в живота и си ли да чъвделен борбата докрай. Борбата, която ни начерта великият учител Ленин. Единия и смели да скъсаме робските окови на капитала и тласнем света под ново небе. 6 септември 1944 г.

Христо СТ. СТРУГАРОВ
от с. Етъра, Габровско

Празник в Българско Сливово

От 1 стр.

тришветната лента и честити новата придобивка на трудолюбите хора от Българско Сливово.

Гостите и част от присъствувашите разгледаха новия дом, построен по проект на архитект Матагов, и засаха всички места в салона. Те бяха поздравени от чавдарчета и пионери от кръжока по художествено слово при основно училище „Кирил и Методий“ и на родния хор при читалище „Възрождение“.

С бурни и продължителни ръкопляскания присъствувашите посрещнаха появяването на сцената на народния танцов ансамбъл „Свитахор“ и семейния народен хор при Дома на културата на Кременчугския автомобилен завод с ръководи

тел Павел Оченаш, заслужил работник на културата на УССР, и хореографа на ансамбъла Маргарита Муравьова. Почти цяла и половина продължи богатата, изпълнена с високо художествено майсторство, концертна програма на гостите от Кременчуг, посветена на нерушимата българо-съветска дружба и дружеските връзки между градовете побратими Кременчуг и Свищов и трудещите се от Полтавска област на УССР и Великотърновски окръг.

След концерта обединен състав от прочутите духови музички в Българско Сливово огузаша площада. До късно през нощта се виха кръшния народни хора, пяха се български и съветски масови и революционни песни.

Иван КОЛЕВ

Предпразнична младежка среща

Вчера в Окръжния комитет на Комсомола във Велико Търново се състоя традиционната предпразнична среща на представителите на младежките колективи — членове от промишлеността и стопанството, на млади участници в първия съветски пленарен конгрес. Тя бе открита от първия секретар на Окръжния комитет на Комсомола Борис Чобанов. В срещата участваха първият секретар на Окръжния комитет на БКП Никола Василев и председателът на Окръжния съвет на БПС Иван Златев.

Секретарят на Окръжния комитет на Комсомола Петко Пейчов направи отчет за трудовите дела на младежите от окръга в чест на 35-годишнината на социалистическа революция. Прочетени бяха обещания на младежките производствени единици за предсрочно изпълнение на годинните планове.

Другарят Никола Василев приветствуваша участниците в срещата, а д-р. Иван Златев връчи на младежите на възрастните,

На 3 стр.

Хидростроители

Тази дума навлезе в бита на населението от окръга през последната петилетка, когато погледите и вниманието на все повече хора взеха да се отправят към хидроелектричарите. И сега вероятно са много онези, които не знаят, че най-големият обект на седмата петилетка посреща 35-годишния юбилей на свободата със завършени редица основни подоби.

От първите години на тяхното изграждане са останали няколко десетки души, а през тези обекти минаха стотици. Много от тях бяха дошли от далечни окръзи, за да предадат опита и уменията си на местните строители. Част от тях израснаха като отлични сандори, бомбджии, тунелджии и други специфични професии, характерни само за хидростроителството. Израснаха и останаха там, горе в предпланинния на Еленския балкан, за да довършат започнатото дело.

Те са, както се казва, „живата история“ на строежа. Някои от тях издигаха първите бараки и очертаха пътеките към бъдещите обекти още през края на 1969 година. От тогава досега няма труден участък, на който да не са били, но са горди, че взеха участие при налягане то на усмихната риза на буйната Веселина, ковах кофражи, отливаша бетон, разкри ваха карриери, работеха удължени сменни, ношом — всичко, което трябва, за да бъде хидроелектричарите за всички. Както много строители и те се останат неизменно, обединени под общото наименование — хидростроители на „Повкович“. Заедно жава да се знаят — имената им, защото те още пътуват нагоре към Балкана, докато не чакатме рековете, те вече са заели работните си места. И така е години на ред. Решаваща бе последната зима. При зимни условия хората в ватени не спяха работата, не замра боботенето на „Перлите“ и „Фадомите“. Ръце и крака вкоченяха, но строителните работи на язовирната стена и монтажът на водоземната кула бяха завършени. С много трепети

Михаил МАНОЛОВ
Снимка Иван РУСКОВ

Помниш ли, бай Деню? В оня навъсен юлски ден седяхме под чернята до бъдещия спомогателен цех от разширения на ДМЗ „Червена звезда“ в Дебелец. Приръмвяваше, но момчетата от бригадата не спираха работата. Докато станат готови слобемните елементи за монтажа, те трябва да завършат „нулевия цикъл“ — и изкопчиските, и кофражистките, и бетонджийските работи, защото бъдещите зидаро-кофражисти сега са комплексна бригада. След дъждовете изби под почвена вода и „стъпките“ до половината потънаха в нея. Тогава започнаха да работят поетапно — направиха няколко изкопа, източват водата и веднага започнаха кофража и бетона. Справихте се, и то добре — в дълбокия изкоп опяха стройните си редици гладките, съвсем еднакви четиритръгълни тела на фундаментите, върху които ще легнат корпусът и машините на цеха. И цялата тази работа чака вас — строителите от комплексната бригада на Деню Събев от „Промислено строителство“ на СМК — Велико Търново. Но не ви плаши. Всяка сутрин вие имате автобусна спокойни, защото още от вечерта знаете кой какво ще работи през деня. Това е предимството дето бригадата ви е комплексна — всеки може да върши всичко — и още в предните два-три дни, като се види какви материали ще липсват, се преустроила организацията. За да няма похабен нито час. Затова дневните норми се изпълняват средно 160—170 процента, а планът за полугодия — 106.

— Добрата организация и динамичната реинатация — ми каза ти. — А те са възможни само в комплексна бригада. И зависят още от участието на бригадата — да ги създава и да работи с хората. Простичка истина, която не бях забравил в дебелите университетски учебници, но която в близкото двадесетгодишно си поветствие на пряк ръководител добре бе разбрал. Все в тази бригада, която бе поел още в

и надежди се очакваше пробното заваряване, затварянето на отбивания тунел, смъкването на „саватите“ на водоземната кула. Без да се прекъсва ритмът по останалите подоби, редовното заваряване на язовира бе факт и всички това даваха импулс на хидростроителите. Те знаеха, че хиляди граждани от района бяха дали своя доброволен труд, с който им бяха открити широки фронтове за строително-монтажни работи. И често в делничен и празник, а когато се налагаше и денонощно под ръководството на младите специалисти по обектите не настъпваше тишина.

Много и много могат да ни разкажат инженерите Иван Петров и Стефан Йонков, шофьорите Станчо Митов и Сава Ковачев, партийният секретар Слави Минчев, компартористът Марин Ангелов. Повече от тридесет от първите са още на хидроелектричарите. Сред тях е и Роза Стефанова, която години наред е машинистка към бетонното стопанство и се гордее, че над 70 на сто от бетонната смес, която днес споява обектите на хидроелектричарите, е „преминала“ през ръцете й. Освен това е работила в галерията, на три сменни — както се наложило. Тук е и Христо Енев — елзаварчик, който не може точно да си спомни колко пъти е бил ударник, сондорът Васил Стоянов и сега е необходим, има още работата и за монтора по поддръжката Николай Стефанов, за електриката Петко Кирилов. Продължават да се трудят неуморно работниците от бригадите на Кънчо Петров и Камил Османов и още десетки като тях.

Хидростроители! Колко малко знаем и знаем за тях. Те ще отидат по други по добин строежи, но в мислите си и делата ще се връщат към „Повкович“, защото работиха тук през един от най-хубавите си години и бяха съпричастни в изграждането на най-големия обект за седмата петилетка в окръга.

Михаил МАНОЛОВ
Снимка Иван РУСКОВ

Документ на светлата и непоколебима вяра

● От 2 стр.

Спомените, които взаимно ни свързват, ще бъдат завинаги запечатани в душата ми. Аз видях в тебе един истински другар, дисциплиниран и готов на самоотжертва. Фашизмът е в агония, но нека не подценяваме силата му, а с верни — да го унищожаваме и докарваме това, за което дадохме толкова жертви. Нека докараме един истински Социализъм.

Станчо Ст. ИВАНОВ
от с. Яковци, Габровско

Другарю Бончо! Строихме един верни. Фашизмът теоретично не успя да ни унищожи. Картоните кули (кумири) на фашизма се срутиха. Сега смело напред!

Мимо М. КОЛЧЕВСКИ
от с. Сеник, Севлиево

Другарю Бончо! Макари и малко живял в тюрьмата, аз можах да вляя в теб истинския другар, който е готов да даде даже и живота си за великото дело. Не жиев винаги с тоя спомен за теб.

Петко Йонков ПЕТКОВ
от с. Градина, Севлиево

В борбата за повече справедливост — врагът ни събра тук, за да убие в нас духът, вярата и надеждата за победа, но въпреки лишенията, гладът, мизерията, които не преживяхме в затвора, не преклонихме глава, а се калихме и подготвихме по-добре за осъществяване на нашето велико дело — социализма. Другарю, продължавай по този път още по-смело до постигане на крайната цел!

7 септември 1944 г.
Другар ВЕЛИЧКО
от Габрово

БРИГАДИРЪТ

едно усмихнато синееко девойче като на шега — а се качи горе на крана при бате си Пешо и го помоли да почва да подава, че иначе цял ден ще трябва да стоите. Какво ще ви пише после в тетрадките? Момичето хукна по стълбищата и след малко крачнът размахна дългата си стрела. Към 10 часа бригадирът отново по търси „помощничката си“.

— Бягай купи три закуски и викай и бате си Пешо!

От този ден крачнът не спираше да размахва стрелата си. Младите работници винаги са били първата ти грижа. Може би още помниш оня мартовски ден на 1940 година, когато едва 13-годишен те доведоха от дряновското село Теларе на строежа на бирарите катя във Велико Търново — да носиш пода, да вадис грозден и да събираш дъските от

когато от висотата на 35-годишния юбилей на свободата потърсим най-ярките бразди, които жаловират нашия усретен ход по пътя на социализма, пред нас засява един полвиг, извисил българина до пиедестала на величието. Кой е той и къде се корени началото му?

На 10 април 1979 г. в Космоса полетя Георги Иванов и записа най-светлата страница в героичния летопис на нашия народ. Тогава Иваничка Станева, тачка-многомашиничка от фабрика „Васил Мавриков“ във Велико Търново, възкликна:

— Денят, в който в Космоса излетя първият българин е особено радостен и за мен, за щото свързвам този ден с радостта, която изживях аз самата на 21 юли 1977 г. Тогава аз бях първата работничка, която прекрочи прага на осмата петилетка. Успехът на Георги Иванов е и наш успех. Защото е израз на моето дръзновение, на дръзвонението на останалите 30 първенци на седмата петилетка от окръга и на стотиците, хилядите челядици

от цялата страна, дръзнали със скорост, близка до космическата, да прехвърлят бариерата на времето...

Нима не е това най-неопровержимото доказателство, че този полвиг, тази светла дйра води началото си от оня обикновен на пръв поглед, делничен героизъм, който ражда големите дела? Тогава петилетниците бяха 30, сега са 90. Деветдесет светли дйри, слети в една ярка бразда! Измеренията на техния трудов героизъм са различни. За шестнайсет качки-многомашинички и една предачка от фабрика „Васил Мавриков“ той се измерва с 4 655 000 м тъкани и 400 кг прежда превъзпеление на петилетния план, като Анка Славчева и Мария Кръстева вече прекараха прага и на деветата петилетка. За десет многомашинички и една преизнаваща от свилоточното предприятие „Васил Коларов“ той се измерва с 26 946 кг копринена прежда (греж) и 13 000 хаспела над плана за седмата петилетка, за 23-те работнички от фабрика „Деню Георгиев“ и цехай в Елена — със стотиците

Нямаше начин момчетата, с които разговаряхме в Завода за запаметяващи устройства — Велико Търново, да си спомнят нещо свое, някакво лично и непосредствено впечатление от деветосептемврийската революция у нас.

Петко Савчев и Стоян Даскалов (на снимката) са родени през 1950 година: единият в Севлиево, а другият — в село Орловец, Великотърновско. И двамата са завършили висши машиноелектротехнически институти: Петко — специалността радиотехника в София, а Стоян — изчислителна техника в Габрово. За такива специалности хората, които извоюваха победата на 9 септември 1944 година, само смътно са се досещали, мечтайки за светлото бъдеще на Родината.

Сега в Завода за запаметяващи устройства има десетки специалисти с професия „системен инженер“. Тук за първи път в страните от социалистическата общност започна производството на системи за телеобработка на данни „ЕСТЕЛ“. Новото производство изисква от специалистите широки познания по изчислителна и съобщителна техника, по радиотехника, по изготвяне на програмите, а дори и известни икономически знания. Така се роди необичайната за непосветените професия „системен инженер“.

През септември миналата година в Москва бе монтирана първата система „ЕСТЕЛ“. Ръководител на групата специалисти от завода, които осъществиха пуската, бе инж. Петко Савчев.

— Работата беше отговорна — спомня си той, — но със съветските колеги се работи спокойно и уверено. Те се интересуват от всичко, мислят перспективно и ни улесняват по всякакъв начин при изпълнение на служебните ни задължения.

Заедно с Петко в Москва тогава са работили и Стефан Христо, Илияна Цонева, Славейка Ботева и Харадабни Минчев. От контактите със съветските специалисти те са придобили

сти от завода, които осъществиха пуската, бе инж. Петко Савчев.

— Работата беше отговорна — спомня си той, — но със съветските колеги се работи спокойно и уверено. Те се интересуват от всичко, мислят перспективно и ни улесняват по всякакъв начин при изпълнение на служебните ни задължения.

Заедно с Петко в Москва тогава са работили и Стефан Христо, Илияна Цонева, Славейка Ботева и Харадабни Минчев. От контактите със съветските специалисти те са придобили

сти от завода, които осъществиха пуската, бе инж. Петко Савчев.

— Работата беше отговорна — спомня си той, — но със съветските колеги се работи спокойно и уверено. Те се интересуват от всичко, мислят перспективно и ни улесняват по всякакъв начин при изпълнение на служебните ни задължения.

Заедно с Петко в Москва тогава са работили и Стефан Христо, Илияна Цонева, Славейка Ботева и Харадабни Минчев. От контактите със съветските специалисти те са придобили

сти от завода, които осъществиха пуската, бе инж. Петко Савчев.

красиви и качествено изработени детски облекла, за шестмата шофьори от автостопанства та във Велико Търново и Елена — с хилядите километри надпланов пробег, за двамата животновъди от Кесарево — с постигнатия надпланов прираст. Специфични измерения имат и трудовете — делници на петилетните-механизатори от Кесарево и Лисковец, на работничките от Комбината за радиотехническа апаратура, Завода за запаметяващи устройства, комбината за опаковки — „Съба Енева“, Завода за строителна техника, фабрика „Рекорд“.

Но има нещо общо, нещо голямо, нещо неповторимо ярко, което свързва тези хора с различни професии. Това е оня вт решен огън, който ражда големите пориви и създава новите критерии за героизма на наше то време, това е оная убеденост в правотата на делото, за което работим и живеем, която превръща хората в победители в битката с времето. Това е оная всеотдайност, която не позволява на него, челяника, да стърчи самотен в ко-

лектива, а го кара да помага на другарите си да растат, да търпят около себе си, редом със себе си изоставачи. Те, нашите петилетници, нашата гордост, предават майсторството си в школите за чепен опит и като наставници на над 300—400 млади работници, механизатори, животновъди, те първи внедряват новите почини за ефективност, за високо качество, за пестеливо изразходване на материалните ресурси. Те, цветът на окръга и на Родината!

Събват се пророческите думи на нашия велик вожд и учи тел Георги Димитров — това, което други народи постигат за десетилетия. Петилетните плановете стават реалност в съкратени срокове. Мечтите стават дела. Множат се успехите на съзидателния труд в името на светлото ни бъдеще. И все по-широка и по-ярка става браздата на трудовата слава, защото по нея вече крачат хиляди...

Антон ТРУФЕВ

Божков — на три. Заедно с инженерите Димитър Мъглов, Иван Русев, Георги Маринов и Веселина Константинова през тази година инж. Стоян Даскалов е монтирал системи „ЕСТЕЛ“ в Минск, Ленинград и Москва.

— Съветските хора ни обграждат с голямо внимание — каза Стоян. — С труда си ние се стремим да оправдаем тяхното доверие, работим всеотдайно за честа на заводската марка и авторитета на Родината.

Системите за телеобработка на данни „ЕСТЕЛ“ получиха заслужено признание в Съветския съюз, а сега в завода вече се работят системи и за Унгари и Чехословакия. Заслужено признание всеки ден за воюва и новата професия „системен инженер“, която е рождба на научно-техническата революция.

Йордан ВЕЛИКОВ
Снимка Веселин ДОЛЧИНКОВ

По законите на трула

● От 2 стр.

въобще не го видяхме. Излязъл му късметът — заломило се, чак в София им отворило път, за сватба се стигат. А за нас се отваря нов повод за размисъл. Баба Пенка и дяло Петко са от Драганово и двамата, Иван и Димитрина — и те от Драганово. Пък сега младите на едно място се раждат, на друго учат, на трето се женят. Та и тяхното момиче във Велико Търново учишете ги за комунално-битови услуги завършили, взело си съвременен занаят, фризьорка станало. Едно време на младина женската половина на поколенията на баба Пенка върже сутрин забравката — това им е причестката. Но сега жените искат да са кракани, да имат самочувствие? И старемените драгановци по всяко време могат да отидат в модерния фризьорски салон в селото...

Виж, с Петко се запознах ме. Младо, хубаво момче. Слуша разказа на дяло си и се усмихва с крайчеца на устните — на младите май им е омръзнало от сравнение и И то не започна да неблагородни — всяко поколение дава от себе си, ще даде и сегашното. Но това момче, дори когато стане на дяловите си седемдесет и няколко години, не ще скрие очи в шениите си и не ще изплаче думите „Какъв живот е бил“, докато си спомня за хляба от трици, както изплаче изведнъж дяло Петко. Защото неговото „едно време“ ще е сегашното, нашето време.

А сега Петко се връща от Горна Оряховица, където работи като шофьор в автостопанството, изкъпва се, вечеря и бърза да хване отново автобуса за града (макар, че гук също има къде да отиде). На среща на дискотеката, на ресторанта... Не успях ме дори да му направим снимка...

Така ги и запоминихме — трите поколения, едно до друго на трапезата, трите къщи — и те една до друга.

Най-накрая — още недовършената, бъдещият дом...

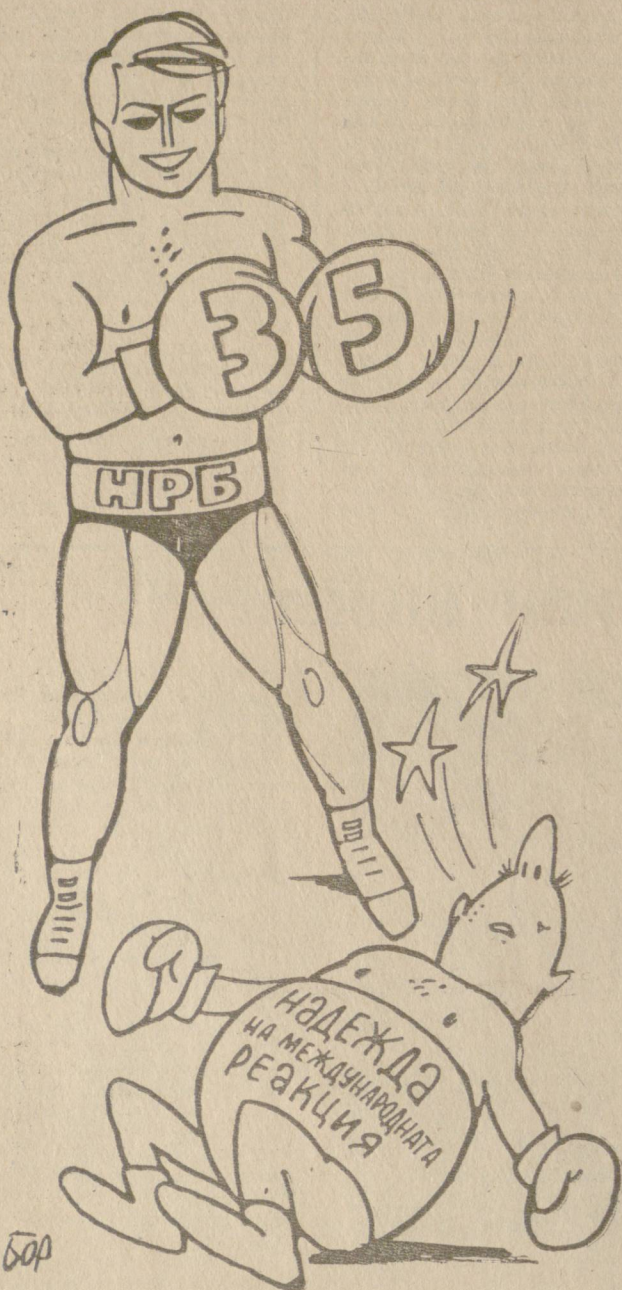
Николина ЯМБОЛИЕВА
Таня ТОДОРОВА

Емилия ГУГОВА

БОР

35-и РУНД — 35-и НОКАУТ!

— 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8... 9. IX!

исторически

ЗАБРАВЕНИ ПОНЯТИЯ

Животът си тече напред и става по-заможен, красив и съдържателен. Но някога не беше така. Младите поколения на социалистическа България не познават онова време, което остави в душите на техните родители, баби и дядовци тъжен спомен за ерзац-хляб, дългове, неграмотност, скърпаци, бесилници, затворнически решетки, писък на куршуми, а по телата им следи от беззастенчиви, вериги и най-непознати мъчения, затова разгръщаме исторически хербарий, за да покажем и характеризираме накратко няколко от действащите лица в това минало.

ПРИСТАВ — верен служител на властта. Облечен в син мундир с ескелбанти. Но сешае пистолет и сабя. Имаше право да бие и убива. Обхождаше с кон или без такъв подчинения му район по вече да зашитава интересите на олигархията и да подразбере дали народът негодува срещу господството й. Не му влизаше в работата, че тузове смъкват последната риза на дължниците и ратаните си. На 9 септември 1944 г. приставът пристана завинаги на миналото.

СТРАЖАР (полицай), цивил или униформен, конен или пешак — черна душа и яко тило в тъмносини дрехи, наречен от народа „черна дума на бял кон“. Изключително старателен службаш на заплатата. За една дума пребиваше човека, а за най-малкото недоволство от фашистката власт или участие в борбата за хляб и социална правда измъчваше и стрелаше безмилостно. Хоби: лова на прасета и кокошки из дворовете на селяните по време на акции. Увлечения: въпросите прасета и домашни птици да са добре изпечени, а припадниците към тях ракчия и вино — отлежали. Самоделиност: след богатата гошавка за чужда сметка да изпее хоро „Трака-лака из върбака ка“. „Тоз кон на пристави, а пък тоз на старшия“ и други музикални бисери от

полническият фолклор. Трудов стаж — до 9 септември 1944 г.

СЕКРЕТАР-БИРНИК — цял вилен господин с недовършен по основно образование. Дис на ръка на някогашните кметове. Друго прави или не, но ако закъснее с плащане то на данъците, с помощта на стражар и съдия-изпълнител те си ти омете покъщнина та. Събирайки народните даждия за властта-машеха, не забравяше и себе си.

ЖАНДАРМЕРИСТ — най-злото и уродливо изгнание на монархо-фашистката власт, един от стражарите отбор главо рези. По външност приличаше на войник (посеще войнишки униформа), но беше на еминик на заплатата. По стария не в службата съперничеше на стражаря. На изтънчена садистична жестокост се учеше от гестаповците и есесовците, по бруталност, простотия и способности да пали къщи напояваше чалмалния от башбозука. Когато върви из някоя гора, е страхлив като заек, но пред невъоръжените хора е бабантич. Хоби и увлечения — като на стражаря. Разжалван, уволнен и заличен завинаги от списъка на живите българи в светло то утро на 9 септември 1944 година.

Разгърнал хербария: Н. БАЛИН

ПОД ЗНАКА НА

35

Антология
„Червен смях“

Три къси разказа от Петър БОРСУКОВ

ЧЕРВЕНАТА РЕКА

С един ритник и вратата се отвори. На мушките на партизанските дула застана той — цивилният.

Изпратен със специално предназначение в този „опасен“ край, от един месец разплакваше не само дете в майка, но колеше и бееше когото си набележеше. Любимите му заплахи, от които всички живо настръхваше, бяха: „Ще ви изучавам като дървеници!“ и най-вече много държеше да каже: „Ще стоя тук, докато надолу потече червена река!“

А ето го сега, по-бляв и от ризата си, мига като съсел в трици и пистолетът му подкача така, че ако се реши да натисне спусъка, куршумът по-скоро би ударил мъждукащата на тавана крушка, отколкото някой от нахълтателите в стаята брадясали и на въсени мъже.

Един от тях пристъпи малко напред и посочи с дулото на късата си карабина нещо на пода. Под бюрото, зад което трепереше цивилният, ед

на малка беззастенчива му се бавно се извиваше и плъзгеше по наклон на неравно то дюшеме.

— Господине, реката, с която плашехте хората май потече, а?... — тихо попита човекът с късата карабина.

Запът от гърления партизански смях се смеси с изстрела, даден в името на на рода.

КОМПЛЕКТ

Партизаните слязоха по обед. Цялото село се изля на междана да ги посрещи. То бе радост, то бяха прегръдки и сълзи, да ти се завърти главата. Докато траяха речите, специалната група на отряда имаше една друга отговорна задача. Да се изловят всички ония, които се бяха омърсили с кръвта на на рода.

Акцията вървеше добре. Партизаните един по един водеха селските издници. Прескараха ги пред ликуващите хора и ги прибираха в общината.

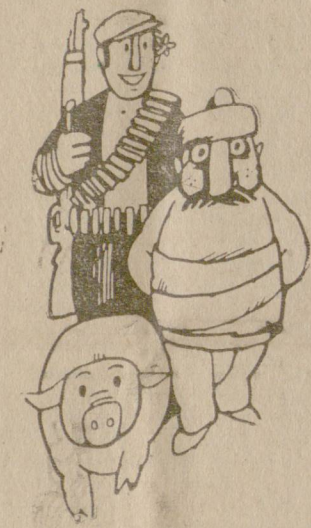
Само на Узуна не му провървя. Той отговаряше за най-отявлени кръвопиец — селския туз Съби Капарото, от който беше писнало и малото, и голямото.

Къде не го търси Узуна. Омете целия таван на къщата му и в капата за зеле надникна, но Капарото го нямаше и това е.

По едно време на Узуна му направи впечатление, че свинята в вочината грухти някак неспокойно. Приближи тихо и... — О, пиле шарено!

Капарото цял целеничък, бял като месал се валише из свинските мръсотии и се мъчеше да скрие голямото си шкембе.

След малко по главната улица се носеше странно шест

вие. Узуна, ухлен до ушите, завръщаше пред себе си Съби Капарото и голямата му свиня.

Командирът, слисан поглед на веселия партизанин и с очи го попита какво значи всичко това.

— Не можах да позная кой от двамата е Съби Капарото, другарю командир, та затова ги арестувах комплект...

Смях разтърси селския мегдан.

САМОЖЕРТВА

— Довечера в читалището ще ме държиш под око. Ка то почне записването, мръд на ли левия мустак — под писваш! Мръд на ли десния — никакъв подпис!

Успокоен, че съдбата му е поета от народния мъдрец, Змея се прибрал в къщи и зачакал вечерта.

Читалищният салон гъмжал като разбунен кошер. Надига се Змея и търси с очи дяло Влади. Най-после му открил гърба някъде около печката. Стои си кротко дядката и захласнато слуша разпаляните речи на ораторите.

Започнало записването за ТКЗ-то. Раздвижили се хората. Размърдал се и Змея да види мустака на дяло Влади. И гледа... мустаката го нямат. Дядо Влади дошъл на събраниято обръснат.

— Ами сега? Сега съм за мустаката?... — разтревожил се отново Илия и се запримъквал към печката. А там около дяло Влади видял още няколко парцаливи селяни, озадачени да му пушнат нещо.

— Какво означава това бе, комшо, като си махнал мустаките? Накъде ще я караме?

— Направо! Ни насам, ни латам, а направо в браздата! Гдето е народът, там и ние. За наше добро! Я вижте, за това добро аз си жертвувам мустаките! — отскачнал дяло Влади и подкачил своите довереници към червената маса.

Дядо Влади погледнал Змея, окалял се авторитетно и му прошепнал тайнствено:

Революционната война

35 години от присъединяването на България към антихитлеристката коалиция ● Начало на Отечествена война — 10 септември

На 9 септември 1944 година бях назначен за кмет на София. Няма никога да забравя душния смут, който изпитвах в тези минути. И в тези мъчителни минути, когато ми се струваше, че ще се провали, че нищо няма да мога да направя, дойде щастливото изобавление.

Народът бе поел в своите ръце града и държавата си и веднага в уредбата и се почувствува сигурност, мъдрост и въодушевление, самодисциплина и съзнание за дълг и отговорност, самонинициатива и съвнование, който да даде повече за народното добро!

Никога в живота си не бях виждал такава масова радост. Започнах да явявам, че при казните за „всенародно щастие“, които винаги са ми изглеждали максималистични и празни, изведнъж се напълват със съдържание. И все повече обиквах този народен кипнеж.

И тъй силно ми се поиска да живея!

А тръгнах на война! Защо?

Тръгнах, за да видя и преживя, ако мога и да напъша книга за това най-резултатно събитие в живота на моето поколение — революционната война, която носи на народите освобождение от капиталистическия обществен строй и открива на човечеството ерата на комунизма.

Това имах на ум, когато поисках да ме освободят от кметската длъжност, за да отида доброволец в Отечествена война.

В ония дни участието във войната за мене беше нещо като насъщна необходимост. И, както се оказа, не само за мене. В моя кметски кабинет още на 10 септември се събра ядрото на вече легалната писателска организация и свика партийно събрание.

И когато на събраниято бе поставено на разискване участието на писателите в Отечествена война, добро волците бяхме много. Докол които помня, повече от 20, или поне във войната участвах ме повече от 20 писатели.

Не мога да кажа, че решението да отида на фронта беше взето съвсем спонтанно, без колебания и страхове. Но сега благославям деня, в който взех това решение...

Тогава се питах: „...Ще се роди ли писател, който да възпее великите освободителни подвизи на непобедимата Червена армия?“

Защото оня необикновен творчески дух, който ще се въдвори от величавия и славен устрем на милионите светски воители, ще трябва да разбере извора на несъкрушима им мощ, да проумее желаната воля на тяхното мъдро ръководство.

Трудно е да си представим поне отчасти мрачната безизходна съдба на човечеството, ако каляватата чума беше заляла Европа и света. И поради това е трудно да се обх

ване от всички, изцяло и пълно неизмеримото историческо значение на съветските победи...

Защото Червената армия се бори срещу робството, мракобесието и унижението.

Защото Червената армия освобождава напълно, открито, честно, без да иска каквото и да било чуждо...

Защото Червената армия е армия на велики, свободни, смели, просветени трудови нации, възродени и окриленни за творчески устреми под ръководството на идеите на Ленини...

Сега това е доказано от историята.

Но в ония години на разжарената ойна всичко това беше за нас, прогресивните хора, все още идеал, мечтане, въодушевление. Ние бяхме изживели кошмарните години на фашистката действителност и Червената армия с нейната освободителна мисия ни се струваше сияние на идващия ден...

Не мисля, че тогава съм чувствувал сили в себе си да стана летописец на великия освободителен поход на революционната Съветска армия, в чието братско семейство се влизахме и нашата българска войска. Но страстно желаех да бъда този летописец.

Из книгата „Огънят и спомените“ на Петър СЛАВИНСКИ

Безкраен делник

Денят удря в утрото златисто... И синни рейсове препуска в равнината. Зелена светлина в очите ми се плъсва и слага своя земен отпечатък.

Неделя. Без едно очакване голямо. И миналата помня: нощна бяхме... И честно казано, тежи ми тази смяна, шом работа под празничната стряха.

Завръщат се, но късни, непознати — пропуснатият миг и чувството отнето. И парят в мене думи от жена ми: „Кажки, сама къде да ходя със детето?“

Безкраен делник е живота тръпен. И празничен — след нас се ражда. Такъв е жребият красен и пътят ни — във песен и във камък да се вграждаме.

Йордан АТАНАСОВ

Посвещение

По воля милостиво-строга живях живот недоволен-леп. За теб са радост и тревога, и песента ми е за теб.

Но знам: в най-бистрите лазури възряна младата трева. Небето е гнездо на бури и следприслска синева.

И в пътищата си некеи докрай ще грея просветлен. Да си призван — не е за всеки.

А има светлина у мен — Христо ДЕМИРЕВ

Легенда за моя народ

Един-единствен клон пет века развявал над полето. Легенди затрупало. Тъмни песни протегал, опявал да небето в храдупата... Кората му — броня и плетена ризница, изкована от храбри деди. Сбирал Балкана, сплитявал мъже със слънца под веждите.

нагиздени и със саби френгии...

Под един-единствен клон — зелено знаме — заклевал Балканът верни чедра.

...И заяква, и тържествува във моята памет легендата за юнака, израсъл от главия...

Харалампи ЛАМБЕВ

Справочник на читателя

От понеделник до неделя вкл. читателски клуб в градовете на окръга ще проектират:

ВЕЛИКО ТЪРНОВО — „Полтава“ — тел. 2-05-42, „Железният протектор“ — 10, 13-30, 18, 18 и 20 часа; „Малка зала“ — „Стремителна на Робин Худ“ — 15-30 и 19-30 часа; научно-популярни филми — „Романтично пътуване в Саксонска Швейцария“, „Детство в назмич“, „Дамата владетел“ — 18-30 часа; детски филми — 17-30, а в събота и неделя и от 10 часа; „Искра“ — тел. 2-00-43, „Без музика не мога“ — 10 и 20 часа; „Белката от Отечествена война“ — „Отбраната на Сталинград“ — 13-30, 15-30 и 18 часа; „Девети септември“ — тел. 2-00-34, „Кутанска триглед“ — 10, 13-30 и 18 часа, „Алис не живее вече тук“ — 15-30 и 20 часа; лятно кино „Космос“ — „Този луд, луд свят“.

ГОРНА ОРЯХОВИЦА — „Ленин“ — тел. 4-21-71, „Ало, острата брада“, „Специално възпитание“, „Мистър Питкин“, картал „Калтени“ — „Всички деди, всички нощи“, профсъюзно кино „Хараламби Стоянов“ — тел. 67-61, „Една нощ в операта“, „Обръснат на смъртта“.

СВИШОВ — „Алеко“ — „Звезда та на надеждата“, „Антон, който можеше всичко“, „Железната маска“.

ПАВЛИКЕВИ — „Димитър Стоянов“ — „Делото Горгонова“, „Те си луд, луд свят“, „Тайфун с нежни имена“.

ЛЯСКОВЕЦ — „Христо Ботев“ — тел. 20-44, „Хищник“, „Завръщането на св. Лука“, „От нищо нещо“.

ЕЛЕНА — „Христо Ботев“ — тел. 21-85, „Жената, която пее“, „Проклята жена“, „Един мъж“.

ПОДСИКИ ТЪРЪМБЕВ — „Коста Петков“ — тел. 22-27, „Невдължници“, „Пътят на народника“.

СТРАЖИЦА — „Развитие“ — тел. 23-42, „Бедният Лука“, „Да танцуваме сираци“, „Въоръжен и много опасен“.

СУХИНОЛ — „Трезвение“ — тел. 29-04, „Отец Сергий“, „Полетният подвиг на Камо“, „Правилата на димитров“.

КИЛИФАРЕВО — „Петко Ачичев“

— „Честната височина“, „Големият ресторант“, „Високашният трупова“.

ДЕБЕЛЕЦ — „Георги Николов“ — „Фаталната запетая“, „Комисариат обвинява“, „Лекарство против страх“.

ДОЛНА ОРЯХОВИЦА — „Мисс Вал“ — „Антоника“, „Обичта на майката“, „Ревани“.

ЗАПАРИЦА — „Стефан Понтонов“ — „Мигове в кибритена кутийка“, „Апачи“, „Операция „Та чакан от юг““.

БЯЛА ЧЕРКВА — „Труд“ — тел. 672, „Извънредно издание“, „Ромео и Жулиета“, „От нищо, нещо“.

ФУТБОЛ

А РГБ

Славия — Ботев; Етър — Локомотив (СФ); Марец — Берек; Локомотив (ПД); Черно море; Спартак — Тракия; Левски-Спартак — Пирин; Черномориец — ЦСКА; Септ. знаме; Миньор — Славия.

Северна „Б“ РГБ

Червено знаме — Локомотив (ГО); Янтра — Велко; Хр. Кърпачев — Светкавица; ЖСК-Спартак — Доростол; Септ. слава — Лобурджа; Дунав — Локомотив (ДР); Локомотив (МЗ) — Чавдар; П. Волов — Девня; Академик (СФ) — Д. Ватев; Бдин — Академик (СФ); Лудогорец — Бенковски.

ТЕЛЕВИЗИЯ

СББОТА — 8 СЕПТЕМВРИ 10-00 — „По хълмовете на времето“ — сериен документален филм; 10-50 — Концерт народна музика; 11-20 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм (III серия); 13-00 — Информационен дневник; 16-30 — XXXV панаирна панорама; 17-00 — Тържествено събрание и концерт по случай 35-годишнината на социалистическата революция в България — директно предаване от ИАТ „Милан Вацов“; 19-20 — България, 79; 20-00 — 19-50 — Лека нощ, деца!; 20-00 — По света и у нас; 20-30 — „По хълмовете на времето“; се

риен документален филм; 21-20 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм (IV серия); 22-00 — Новини 23-00 — Свободно първенство по гребане — репортаж.

БОРА ПРОГРАМА 13-30 — Детски филм; 19-00 — „Срещи“ — програма на ТВШ Издания; 19-30 — Програма, посветена на националния празник на Корейската народнодемократична република; 21-50 — Новини БТА; 22-00 — По света и у нас; 22-30 — Състезания по хокей на лед за наградата на вестник „Руде право“ СССР — Канада (репортаж).

ПРЕДВАРИТЕЛНА ПРОГРАМА 9-50 — Празнична манифестация на трудещите се по случай 75-та годишнина от победата на социалистическата революция в България; 10-00 — Директно предаване от София, Пловдив, Варна, Русе, Благоевград; 11-30 — Шолски танци; 11-50 — „Възпявам тебе, майко Свободо“ — Поетичен рецитал; 12-10 — „По хълмовете на времето“ — сериен документален филм; 13-00 — Информационен дневник; 13-30 — Документален филм; 14-00 — Песните на хор „Септември“; 14-30 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм, IV серия; 16-00 — Концерт на детско-юношески ансамбъл „Българче“ при Окръжния индустриален дом във В. Търново; 16-20 — Директно предаване на журнала; 17-00 — Стоманоци стрелят; Заравей, фестивал“ — предаване за IV фестивал на политическата песен „Ален мак“; 17-30 — Всяка неделя; 18-30 — Лека нощ, деца!; 20-00 — Панаира; 21-00 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм, V серия; 22-30 — Новини; 22-45 — Забавна програма.

НЕДЕЛЯ — 9 СЕПТЕМВРИ 9-50 — Празнична манифестация на трудещите се по случай 75-та годишнина от победата на социалистическата революция в България; 10-00 — Директно предаване от София, Пловдив, Варна, Русе, Благоевград; 11-30 — Шолски танци; 11-50 — „Възпявам тебе, майко Свободо“ — Поетичен рецитал; 12-10 — „По хълмовете на времето“ — сериен документален филм; 13-00 — Информационен дневник; 13-30 — Документален филм; 14-00 — Песните на хор „Септември“; 14-30 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм, IV серия; 16-00 — Концерт на детско-юношески ансамбъл „Българче“ при Окръжния индустриален дом във В. Търново; 16-20 — Директно предаване на журнала; 17-00 — Стоманоци стрелят; Заравей, фестивал“ — предаване за IV фестивал на политическата песен „Ален мак“; 17-30 — Всяка неделя; 18-30 — Лека нощ, деца!; 20-00 — Панаира; 21-00 — „Сам сред въздуха“ — български телевизионен филм, V серия; 22-30 — Новини; 22-45 — Забавна програма.

СЪОБЩЕНИЕ Следващият брой на вестника ще излезе на 13 септември (четвъртък)

ИНДЕКС 21301